Startnotitie

Visie op preventief jeugdbeleid 2023-2027

1. Inleiding

Voor u ligt de startnotitie van de visie op preventief jeugdbeleid (vanaf nu jeugdbeleid genoemd) van de gemeente Vught 2023-2027. Met deze startnotitie leggen we de basis voor de visie op preventief jeugdbeleid wat de komende jaren leidend is voor de keuzes die de gemeente maakt op het gebied van kinderen, jeugd en jongeren (vanaf nu jeugdigen genoemd) en hun ouder(s), verzorger(s), en/of opvoeder(s) (vanaf nu ouders genoemd). In de uiteindelijke visie geven we vorm en inhoud aan de gemeentelijke preventieve taken op het gebied jeugdigen. Met deze startnotitie werken we toe naar het jeugdbeleid dat eind 2023 volgt.

Wat is preventief jeugdbeleid?
Volgens het Nederlands Jeugdinstituut (NJi) draagt preventief jeugdbeleid bij aan het gezond, veilig en kansrijk opgroeien van kinderen en jongeren. Preventie kan voorkomen dat zij problemen krijgen, dat 'kleine' problemen groter worden en dat gezinnen intensieve hulp nodig hebben.

Leeswijzer
In deze notitie geven we eerst kort de ontwikkelingen en achtergrond weer (paragraaf 2). Vervolgens geven we de doelstelling en het resultaat aan (paragraaf 3). In paragraaf 4 volgt de beoogde visie en in paragraaf 5 de belangrijkste uitgangspunten van het jeugdbeleid. In paragraaf 6 volgt het proces, participatie en de planning om in paragraaf 7 te besluiten met de vragen aan u. Uw inbreng wordt zowel meegenomen bij het participatieproces als bij de inhoud van het jeugdbeleid voor de komende jaren.

2. Ontwikkelingen en achtergrond

Verschillende verenigingen, organisaties, subsidiepartners en de gemeente zetten zich elke dag in voor de jeugd in de gemeente Vught. Er gebeuren binnen verschillende beleidsterreinen al erg veel goede dingen op het gebied van jeugdigen. Ook is er op dit moment veel in beweging. Ook binnen de gemeente wordt er op verschillende beleidsterreinen breed ingezet op de jeugd. Echter, de gemeente Vught heeft momenteel geen overkoepelend en integraal beleid specifiek voor de jeugd. Door met name de volgende ontwikkelingen en achtergronden is het zaak om jeugdbeleid op te stellen:

- de gemeente Vught heeft wettelijke verplichtingen op het gebied van preventie ((Wet publieke gezondheidszorg (Wpg), Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) en Jeugdwet));
- diverse instituten geven aan dat gemeenten die beschikken over jeugdbeleid sterkere basisvoorzieningen hebben, er minder inzet van politie nodig is en minder beroep op jeugdhulp. Preventie kan bijdragen aan een stevige basis voor jeugdigen om zich te ontwikkelen.
- in het Coalitieakkoord Vught 2021-2026 'Een nieuwe start' zijn ambities op het gebied van preventie uitgesproken. De coalitie wil binnen het sociaal domein graag inzetten op

preventie en er voor zorgen dat inwoners zo min mogelijk zorg nodig hebben en dat de zorg in de toekomst betaalbaar blijft;
- de gemeente Vught zet al breed in op jeugdbeleid vanuit diverse beleidsvelden en wil verder integraal met elkaar verbinden;
- vanuit diverse lokale partners is er behoefte om het jeugdbeleid integraal en overkoepelend te verbinden, te actualiseren en vast te leggen
- het college heeft in de afgelopen jaren een aantal besluiten genomen om meer capaciteit in te zetten in het jeugdveld;
- onze jeugd en hun ouders krijgen te maken met nieuwe uitdagingen en ontwikkelingen waar we middels beleid op in willen en moeten spelen.

3. Inhoudelijk kader

Naast aandacht voor preventie van risico's en problemen in de psychosociale ontwikkeling van jeugdigen is er een toenemende aandacht voor factoren die een positieve ontwikkeling van jeugd bevorderen, de jeugd beschermt en bijdrage levert aan een voorspoedige ontwikkeling. De focus van praktijk, beleid en wetenschap ligt steeds meer op de factoren die bijdragen aan zowel de positieve als negatieve ontwikkeling van jeugd. Vanuit deze hoeken wordt aangeraden om niet alleen in te zetten om probleemgedrag te voorkomen of te verminderen, maar juist om de mogelijkheden en kansen van kinderen en hun ouders te vergroten om zo een positieve ontwikkeling van jeugdigen te bewerkstelligen.

Daarnaast wordt steeds meer gepleit voor aandacht voor de verschillende domeinen waarin jeugdigen zich bewegen. Dit betekent dat er niet alleen geïnvesteerd moet worden in het werk met kinderen op individueel- , groeps- en gezinsniveau, maar ook in invloeden en veranderingen in de sociale omgeving van jeugd, om daarmee een optimale ontwikkeling van jeugdigen te bewerkstelligen. Aangetoond is dat risico- en beschermende factoren aanwezig zijn in het gezin, in vriendengroepen, op school en in de buurt. Aandacht voor zowel sociale- als omgevingsfactoren wordt van belang geacht om jeugdigen te ondersteunen bij het opgroeien en een optimale ontwikkeling van jeugdigen te realiseren.

Centraal staan de beschermende factoren voor een positieve ontwikkeling van jeugdigen van het Nederlands Jeugdinstituut (NJi). Op basis van 10 beschermende factoren die bijdragen aan een positieve ontwikkeling van jongeren willen we tegenwicht bieden aan risico's waaraan jeugdigen worden blootgesteld:

1. *Sociale binding:* kinderen hebben warme, ondersteunende relaties. In het gezin, op school, met vrienden en in de buurt.
2. *Kansen voor betrokkenheid:* kinderen en jongeren leveren een concrete, betekenisvolle en gewaardeerde bijdrage aan de verbanden waarvan ze deel uitmaken, zoals familie, school en gemeenschap.
3. *Prosociale normen:* kinderen groeien op met duidelijke normen en waarden voor positief gedrag en positieve gezondheid. Deze worden uitgedragen en nageleefd.
4. *Erkenning en waardering voor positief gedrag:* om hun sociaal gedrag te versterken is van groot belang dat kinderen en jongeren erkenning en waardering krijgen voor positief gedrag. De kans is dan groot dat zij dit gedrag in de toekomst zullen herhalen.
5. *Steun van belangrijke volwassenen in de omgeving:* Steun van volwassenen levert een belangrijke bijdrage aan het welbevinden en gezondheid van kinderen en jongeren. Direct of indirect (door ouders te helpen bij de opvoeding).

6. *Constructieve tijdsbesteding:* jongeren hebben vanuit het gezin en de gemeenschap de kans om in hun vrije tijd deel te nemen aan bijvoorbeeld creatieve activiteiten (muziek, theater) en jeugdprogramma's (zoals sport, clubs of verenigingen).
7. *Competenties:* voor een positieve ontwikkeling en om goed mee te komen in de maatschappij hebben jeugdigen sociale, emotionele en gedragsmatige vaardigheden nodig.
8. *Cognitieve vaardigheden:* zowel algemene cognitieve vaardigheden (zoals logisch en analytisch denken) als specifiek cognitieve vaardigheden (zoals lees- en rekenvaardigheden) zijn belangrijk voor succes op school.
9. *Schoolmotivatie:* ook schoolmotivatie is belangrijk voor het succes op school. Het gaat om betrokkenheid bij leeractiviteiten, binding met school, prestatiemotivatie en positieve verwachtingen ten aanzien van eigen succes.
10. *Positieve identiteit:* kinderen en jongeren met eigenwaarde, positieve verwachtingen over de toekomst en persoonlijke effectiviteit, stellen zichzelf hogere doelen en zijn gemotiveerder om deze doelen te bereiken.

4. Doelstelling en uitgangspunten

Doelstelling
Het jeugdbeleid kent de volgende doelstelling: *Jeugdigen in de gemeente Vught krijgen gelijke kansen, kunnen zichzelf ontwikkelen, leven gezond, mogen zichzelf zijn en groeien op een prettige en veilige manier op.*

Uitgangspunten
Breed gedragen door partners, jongeren en ouders
Met het overgrote deel van de Vughtse jeugd gaat het goed. Kinderen krijgen de mogelijkheid om zich te ontwikkelen en ouders, professionals en vrijwilligers(organisaties) zetten zich hier dagelijks voor in. We werken goed samen met partners op het gebied van jeugd aan het vormgeven van het jeugdbeleid en zij staan achter de inhoud. Ook gaan we (kwetsbare) jongeren betrekken bij het vormgeven van het jeugdbeleid. Wat we doen, doen we in samenspraak met de ouders.

De lokale situatie is leidend
Het jeugdbeleid baseert zich op ontwikkelingen, situaties en ervaringen van jeugdigen en hun ouders in de gemeente Vught. Hiervoor zijn reeds verschillende kaders opgesteld. Om hier verder op in te gaan en versnippering te voorkomen is een jeugdbeleid noodzakelijk. Het jeugdbeleid ontwikkelen we binnen de kaders van de Lokale Sociale Agenda (LSA) en sluit aan op reeds vastgestelde kaders zoals de Lokaal Educatieve Agenda (LEA), het Integraal Veiligheidsplan, het beleids- en uitvoeringsplan Jeugdhulp Brabant Noordoost en de Lokale Inclusie Agenda (LIA). Ook willen we dat het jeugdbeleid aansluit op lokale kaders die momenteel nog in ontwikkeling zijn, te weten Gezondheidsbeleid, Armoede- en schuldenbeleid, Sport-, speel- en beweegbeleid, doorontwikkeling Wegwijs+, Subsidie- en accommodatiebeleid en de Omgevingsvisie. Ook zal het jeugdbeleid de basis zijn voor de kaders die de gemeente aan diverse (subsidie)partners meegeeft.

Integraliteit als uitgangspunt
Het opstellen van jeugdbeleid vraagt om een brede, integrale en domein overstijgende blik. In het jeugdbeleid is in ieder geval aandacht voor opvoeden, gezondheid, armoede, veiligheid, sport, bewegen, cultuur, kindermishandeling, woonomgeving, onderwijs en jeugdhulp.

Sleutelwoorden: preventie, vroegsignalering en perspectief
Centrale termen in elk jeugdbeleid zijn preventie, vroegsignalering en perspectief:

- preventie: vanuit de overtuiging dat er zo vroeg mogelijk bij zijn in de ontwikkeling van kinderen latere problemen voorkomen worden (inzet op betekenisvolle interventies en programma's);
- vroegsignalering: vanuit de verantwoordelijkheid om in een zo vroeg mogelijk stadium problemen te signaleren (duiding, training, bewustwording en actie);
- perspectief: vanuit de visie dat perspectief bieden aan jeugdigen voor het kind en de omgeving het beste werkt. Het gaat hier met name om kwetsbare jeugd en de aansluiting met repressie.

Sluit aan op het Coalitieakkoord en het Uitvoeringsprogramma
Binnen het jeugdbeleid wordt nauw aangesloten op het Coalitieakkoord Vught 2021-2026 'Een nieuwe start' en het bijbehorende Uitvoeringsprogramma. Hier staan onder andere de volgende kernzinnen voor het sociaal domein in benoemd:

- we zijn een zorgzame gemeente voor inwoners die dat nodig hebben. Inwoners kunnen op ons rekenen als ze zich niet meer helemaal zelf of met behulp van hun omgeving kunnen redden;
- we willen een inclusieve samenleving zijn: iedereen moet mee kunnen doen;
- maatwerk waarbij inwoners centraal staan: zij houden zoveel mogelijk zelf regie op hun ondersteuningsvraag en wij leveren de zorg die daadwerkelijk bij die vraag past;
- preventie is een sleutelwoord: waar mogelijk willen we (zwaardere) zorg voorkomen. Daarbij hoort ook aandacht voor vroege interventies bij problemen en aandacht voor netwerkversterking van inwoners en het tegengaan van eenzaamheid.

Op basis van onderzoek en goede ervaringen uit de praktijk
Het jeugdbeleid baseert zich op wetenschappelijk onderzoek naar beschermende factoren en de effecten van interventies die zich richten om een positieve ontwikkeling van jeugd. Dit doen we op basis van ontwikkelingen die uit onderzoek en ervaringen blijken en beschikbaar cijfermateriaal.

Inzet op eigen kracht, eigen verantwoordelijkheid en zelfredzaamheid én op kwetsbare jeugdigen
Jeugdigen en hun ouders blijven op de eerste plaats zelf verantwoordelijk voor hun leven en de keuzes die ze maken. Het jeugdbeleid is er niet op gericht om de regie over te nemen van jeugdigen en gezinnen. Daarvoor blijven mensen te allen tijde zelf verantwoordelijk. Wij zetten in op het versterken van de omgeving van jeugdigen (en hun gezinnen). Wel is er extra aandacht voor kwetsbare jeugdigen en gezinnen. De ervaring leert dat inzetten op eigen kracht, eigen verantwoordelijkheid en zelfredzaamheid niet haalbaar is voor alle jeugdigen en gezinnen.

Gericht op een veilige omgeving vrij van overlast, criminaliteit en ondermijning
We zetten nadrukkelijk in op factoren die een positieve ontwikkeling van jeugd bevorderen, de jeugd beschermt en bijdrage aan een voorspoedige ontwikkeling. Belangrijk is dat jongeren in een veilige woon/thuissituatie kunnen opgroeien en zich in een veilige omgeving kunnen ontwikkelen. Dit heeft ook het doel om jeugdoverlast, jeugdcriminaliteit en ondermijning onder jongeren te voorkomen, dan wel te beperken.

5. Participatie, proces en planning

Het vormgeven van jeugdbeleid is een zorgvuldig proces waarin samenwerking centraal staat. Het is daarom zaak het jeugdbeleid zo veel als mogelijk in gezamenlijkheid op te stellen.

Participatie
Verschillende partijen die betrokken zijn bij jeugdigen in de gemeente Vught participeren bij het opstellen van het jeugdbeleid. We gaan ons er voor inzetten om de belangrijkste partijen aan te laten sluiten bij het vormgeven van het jeugdbeleid. Ook jeugdigen zelf worden betrokken bij het opstellen van het jeugdbeleid. Onderwijs en kinderopvang worden betrokken binnen de bestaande kaders van de LEA.

Proces
De gemeente gaat partners en jeugdigen op verschillende manieren betrekken bij het jeugdbeleid. In het participatieplan vindt u een verdere uitwerking.

Planning
De planning ziet er in grote lijnen zo uit:

Wat	**Wanneer**
Startnotitie in gemeenteraad	19 januari 2023
Participatie	Februari tot en met april 2023
Schrijven	mei tot en met augustus 2023
Adviesraad Sociaal Domein	18 augustus tot en met 29 september
Jeugdbeleid in B&W	31 oktober 2023
Commissievergadering	7 december 2023
Raadsvergadering	21 december 2023

6. Vragen

1. Kunt u instemmen met het inhoudelijk kader, de doelstelling en de uitgangspunten (paragraaf 3 en 4) als belangrijkste kaders voor het jeugdbeleid?
2. Kunt u zich vinden in de voorgestelde aanpak van de participatie (zie paragraaf 5) en het participatieplan?
3. Hebt u andere punten die u het college wilt meegeven voor de aanpak en inhoud van het jeugdbeleid?